

СИСТЕМНЕ МИСЛЕННЯ ЯК ВИМОГА ІНТЕГРОВАНОГО НАВЧАННЯ ІСТОРІЇ В ГІМНАЗІЇ

*Ю.Б. Малієнко,
кандидат педагогічних наук,
старший науковий співробітник*

Системне мислення як філософське поняття, педагогічна дефініція та сучасний інформаційний тренд тлумачиться по-різному. В контексті Державного стандарту базової середньої освіти воно трактується як виявлення взаємопов'язаності, взаємозалежності та взаємовпливу історичних подій, явищ, процесів у контексті відповідних епох; розуміння множинності трактувань минулого і сучасного та зіставлення їх інтерпретацій.

У процесі дослідження встановлено, що для формування системного підходу до вивчення минулого й сьогодення необхідно розвивати в учнів / учениць уміння встановлювати системно-структурні зв'язки в історичному процесі, інтерпретувати факти; формулювати судження, гіпотезу; добирати та оцінювати аргументи, отже, розглядати проблему в цілому, підкреслюючи взаємозв'язки між її компонентами.

Системне мислення передбачає набуття дитиною здатності систематизувати і узагальнювати історичну та суспільно важливу інформацію; виокремлювати етапи, складники історичних подій, явищ, процесів, аналізувати їх у взаємодії як частини певного цілого, встановлювати між ними взаємозалежність.

У зв'язку з цим з'ясовано, що актуальним є використання компетентісно орієнтованих завдань, які сприяють перетворенню зовнішньої інформації, що міститься в різних історичних джерелах, у суб'єктно важливі знання, уміння, ставлення, самостійно набуті дитиною.

Наведемо кілька видів таких завдань з історії: відберіть, класифікуйте джерела за темою, проаналізуйте їх зміст, зіставте з іншими джерелами аналогічної інформації; дослідіть джерело / кілька джерел для аналізу, синтезу відповідних подій, явищ, процесів, встановлення зв'язків між ними; проаналізуйте, чи достатньо інформації, щоб зрозуміти взаємодію різних чинників, складників, оцінити історичні факти, життєдіяльність людей; встановити достовірність джерела тощо; поміркуйте, яких джерел бракує.

Ми дійшли висновків, що формування системного мислення є важливим чинником запровадження в освітній процес вимог Державного стандарту базової середньої освіти у сфері інтегративних підходів до змісту громадянської та історичної освітньої галузі.

ІНТЕГРОВАНЕ НАВЧАННЯ ІСТОРІЇ: ВИКЛИКИ І ПРОБЛЕМИ

*П.В. Мороз,
кандидат педагогічних наук,
старший науковий співробітник*

У ході дослідження теми «Методичні засади і технології інтегрованого навчання історії в гімназії» завершено констатувальний етап експерименту. З